

Titel: Kan og skal godstransport på vej erstattes?

Oplægsholder: Karsten Steen Pedersen, COWI

Godstransportmønsteret, i Danmark såvel i den nationale som internationale trafik, er præget af en betydelig arbejdsdeling mellem transportformerne. For transportkøberne og samfundet har de enkelte transportformer hver deres styrker og svagheder.

Søtransporten benyttes i stort omfang til transporter af masse gods til dels nationalt men i langt højere grad internationalt. Vejtransporten er stærkt dominerende i den nationale transport, mens arbejdsdelingen mellem vejtransport og de andre transportformer er betydeligt større i den internationale trafik. Vejtransport har her sine styrker ved transporter til de nære markeder og ved transporter af gods med et højt værdiindhold.

Det er oplagt, at der - specielt i forbindelse med international transport - er en direkte konkurrence mellem de enkelte transportformer. Blandt andet for at belyse denne problemstilling, er der i løbet af det seneste år udarbejdet flere rapporter for blandt andet Trafikministeriet og Industriministeriet, der belyser henholdsvis transportkøbernes og i mere bred forstand borgernes behov og krav til godstransportsystemet.

Transportkøberne anlægger ofte en forholdsvis snæver synsvinkel på kravene til transportsystemet. Der fokuseres på omkostninger til selve transporten og afledte omkostninger for transportkøberens som følge af transportens kvalitet.

Fra samfundets synspunkt er der behov for at inddrage en række yderligere faktorer for eksempel trafikens miljøbelastning. Nogleordet her har hidtil været de samfundsøkonomiske omkostninger ved transportformerne.

Dette rejser naturligt spørgsmålet, om den nuværende arbejdsdeling mellem transportformerne er hensigtsmæssig ud fra samfundets synspunkt, og om arbejdsdelingen i det hele taget kan ændres i noget betydeligt omfang.

Formålet med indlægget er at give en status over, på hvilke områder vores viden i dag er i stand til at give reelle analyser til brug for politik formuleringer med hensyn til en eventuel ændret arbejdsdeling mellem de forskellige transportformer, og hvor vores reelle objektive viden ikke er tilstrækkelig.

Indlægget vil indeholde følgende hovedresultater:

- Nationalt kan der ikke overflyttes fra vej til andre former i noget betydeligt omfang, men for eksempel bydistributionen kan effektiviseres
- Internationalt er der også en betydelig arbejdsdeling, der kun vanskeligt kan ændres uden markante offentlige tiltag
- Nuværende sammenligninger mellem transportformerne er ofte ikke reelle og præget af fordomme baseret på gennemsnitsbetragtninger
- To vigtige reelle overflytningsmuligheder omfattende kombineret vej/bane med veksellad og ro-ro med trailere eller containere er ikke altid samfundsøkonomisk at foretrække fremfor vejtransport med store vogntog/sættevogntog. Vores nuværende viden er for svag til at afgøre den optimale arbejdsdeling mellem transportformerne.

Indlægget vil blandt andet blive baseret på følgende rapporter:

- *Transportpolitikken i erhvervspolitisk belysning*, COWIconsult for Industri og Trafikministeriet, Juli 1993
- *Internalisation and the External Costs of Transport*, COWIconsult for Energiministeriets Forskningsprogram, April 1994 (under færdiggørelse).
- *Ressourceområdeanalyse: Transport/Kommunikation*, COWIconsult m.fl. for Erhvervsfremmestyrelsen, Oktober 1993.
- *Godstransport - fordeling på transportmidler i Danmark*, Vejdirektoratet/COWIconsult September 1993.
- *Godstransport - overflytning fra vej til bane*, COWIconsult i samarbejde med Vejdirektoratet for Transportrådet, December 1993.
- *Esbjerg Trafikhavns fremtid*, COWIconsult m.fl. for Trafikministeriet, Januar 1994.